

K A P I T T E L 8 8

LUFTFARTØYER, ROMFARTØYER OG DELER DERTIL*Alminnelige bestemmelser*

Dette kapitlet omfatter ballonger og styrbare luftskip og andre luftfartøyer uten motor (posisjon 88.01), andre luftfartøyer (posisjonene 88.02 eller 88.06), romfartøyer (herunder satellitter) og bæreraketter for romfartøyer (posisjon 88.02), beslektet utrustning som for eksempel fallskjermer (posisjon 88.04), utskytingsutstyr for luftfartøyer, innbrenningsutstyr for fly til bruk ombord i hangarskip, og stasjonære flytreningsmaskiner (posisjon 88.05). **Med forbehold av** bestemmelsene i notene til avsnitt XVII (se de alminnelige bestemmelser til dette avsnitt), omfatter dette kapitlet også deler og tilbehør til slike varer.

Ikke-komplette eller uferdige luftfartøyer (for eksempel uten motor eller innvendig utstyr) klassifiseres som tilsvarende komplette eller ferdige luftfartøyer, **forutsatt** at de i det vesentlige har karakter av komplette eller ferdige luftfartøyer.

88.01 BALLONGER OG STYRBARE LUFTSKIP; SEILFLY, GLIDEFLY, HENGEGLIDERE OG ANDRE LUFTFARTØYER, UTEN MOTOR.

I. BALLONGER OG STYRBARE LUFTSKIP.

Denne gruppen omfatter luftfartøyer som er lettere enn luft når de er fylt med gass, uansett hvilken bruk de er bestemt til (militær eller vitenskapelig bruk, sport, reklame etc.). Herunder hører **ballonger** (friballonger eller forankret til bakken med en line) samt **styrbare luftskip** som drives mekanisk.

Denne gruppen omfatter følgende typer ballonger som brukes i luftfart eller i meteorologien:

1. **Sondeballonger.** Disse brukes til å bringe radiosondeinstrumenter opp i store høyder. De kan veie opp til 4500 gram, men den normale vekt ligger mellom 350 og 1500 gram.
2. **Pilotballonger.** Disse sendes opp for å angi vindens styrke og retning. De veier normalt fra 50 til 100 gram.
3. **Skyhøydeballonger.** Slike ballonger er mindre enn de som er nevnt under punktene 1 og 2, og veier normalt fra 4 til 30 gram. De brukes til å bestemme skylagetets høyde.

De ballonger som brukes i meteorologien, er i de fleste tilfeller av meget tynn gummi av god kvalitet med stor ekspansjonsevne. Leketøysballonger er **unntatt (posisjon 95.03)**. De skiller seg ut ved at de er av dårligere kvalitet, har kortere oppblåsningshals og er som oftest påført reklametrykk eller dekorasjoner.

II. SEILFLY, GLIDEFLY OG HENGEGLIDERE.

Seilfly og glidefly er tyngre enn luft og holder seg svevende ved hjelp av luftstrømmer. Men seilfly og glidefly som er utstyrt med, eller bestemt til å utstyres med en motor, hører under **posisjon 88.02**.

Hengeglidere består vanligvis av deltaformede vinger som gjør det mulig for en eller to personer som er fastspent i en sele å utføre visse manøvrer i luften. Disse vingene består som regel av tekstilmateriale som er strukket over en konstruksjon, vanligvis av metall, som har en horisontal styreinnretning i midten. Andre typer hengeglidere kan også være konstruert på annen måte, men tilsvarer hengeglidere med deltaformede vinger i oppbygging og aerodynamiske egenskaper.

III. ANDRE LUFTFARTØYER UTEN MOTOR.

Denne gruppen omfatter **drager** som er tyngre enn luft og uten mekanisk fremdrift. Drager er i likhet med faste ballonger forankret til bakken med en line, og brukes for eksempel til å bære meteorologiske instrumenter.

Drager som tydelig kan ses å være leketøy er **unntatt (posisjon 95.03)**.

*
* *

Posisjonen **omfatter heller ikke** modeller i naturlig størrelse eller i forminsket målestokk, og som brukes for eksempel til dekorasjon (**posisjon 44.20** eller **83.06**), bare til demonstrasjonsformål (**posisjon 90.23**), eller som leketøy eller modeller til hobbybruk (**posisjon 95.03**).

88.02 ANDRE LUFTFARTØYER (FOR EKSEMPEL, HELIKOPTRE, FLY), UNNTATT UBEMANNENE LUFTFARTØYER SOM HØRER UNDER POSISJON 88.06; ROMFARTØYER (HERUNDER SATELLITTER) OG BÆRERAKETTER FOR ROMFARTØYER SAMT BALLISTISKE RAKETTER.

Denne posisjonen omfatter:

1. **Luftfartøyer som er tyngre enn luft**, og som har mekanisk drivordning. Denne gruppen omfatter **fly** (landfly, sjøfly og amfibiefly), **gyroplan** (som er utstyrt med ett eller flere bæreplan som roterer fritt på vertikale aksler) og **helikoptre** (som er utstyrt med én eller flere mekanisk drevne propeller).

Slike luftfartøyer kan bli brukt til militære formål, til transport av personer eller gods, eller til aktiviteter som for eksempel trening, luftfotografering, jordbruksformål, redningstjeneste, brannslukning eller til meteorologisk eller annen vitenskapelig bruk.

Luftfartøyer som er konstruert slik at de kan brukes som vegkjøretøyer omfattes av denne posisjonen.

2. **Romfartøyer** er fartøyer som kan ferdes utenfor jordens atmosfære (for eksempel telekommunikasjonssatellitter eller meteorologiske satellitter).
3. **Bæreraketter for romfartøyer** hvis funksjon er å plassere en nærmere angitt nyttelast i en bane rundt jorden ("bæreraketter for satellitter"), eller i en bane som påvirkes av et annet gravitasjonsfelt enn jordens ("bæreraketter for romfartøyer"). Disse bæreraketter gir romfartøyet en sluthastighet på mer enn 7000 meter i sekundet ved fremdriftens avslutning.
4. **Bæreraketter for ballistiske raketter**, som følger en parabolisk bane og vanligvis transporterer instrumenter til vitenskapelig eller annen teknisk bruk utenfor jordens atmosfære, også slike bestemt til tilbakeførsel. I tilfeller hvor nyttelasten frigjøres, gir bærerakettene nyttelasten en avslutningshastighet på høyst 7000 meter i sekundet. Nyttelasten føres ofte tilbake til jordens overflate ved hjelp av fallskjerm, for eventuell gjenbruk.

Posisjonen **omfatter imidlertid ikke** artilleriraketter eller styrte missiler, for eksempel ballistiske missiler og liknende krigsammunisjon som gir nyttelasten en avslutningshastighet på høyst 7000 meter i sekundet (**posisjon 93.06**). Varene transporterer krigsammunisjon, for eksempel sprengstoff og kjemiske stoffer. Etter å ha fulgt en parabolisk bane frigjøres nyttelasten, drevet frem for å treffe et mål.

Posisjonen omfatter heller ikke:

- a. Modeller i naturlig størrelse eller i forstørret/forminset målestokk, og som brukes for eksempel til pyntegenstander (for eksempel **posisjon 44.20** eller **83.06**) eller bare til demonstrasjonsformål (**posisjon 90.23**).
- b. Ubemannede luftfartøyer som spesifisert i note 1 til dette kapitlet (**posisjon 88.06**).
- c. Leketøy eller modeller til hobbybruk (**posisjon 95.03**).
- d. Modeller som er spesielt utformet for bruk i fornøylesparker og tivoliattraksjoner (**posisjon 95.08**).

88.03 Utgått, jf. HS2022.

88.04 FALLSKJERMER (HERUNDER STYRBARE FALLSKJERMER OG PARAGLIDERE) OG ROTOCHUTES (ROTARENDE FALLSKJERMER); DELER OG TILBEHØR DERTIL.

Denne posisjonen omfatter fallskjerner som benyttes til å bremse fallhastigheten av personer, militære forsyninger og utstyr, meteorologiske instrumenter og lysraketter etc. som slippes ut fra fly. Enkelte typer brukes som halefallskjerner for jetfly under landingen for å minske flyets hastighet. De har forskjellige størrelser etter sin spesielle bruk, og fremstilles av silke eller av syntetiske eller kunstige tekstilfibrer, lin, bomull, papir etc.

Den øverste delen av en vanlig fallskjerm, som brukes av personer, har som regel en liten **styrefallskjerm** som åpner seg når det trekkes i utlørsnoren. Styrefallskjermen åpner **hovedfallskjermen** som er utstyrt med et visst antall **snorer**. Disse snorer samles nederst i to eller flere **stropper** som festes til **selen** som fallskjermhopperen bærer rundt kroppen. Disse selene består av stropper, utstyrt med spenner og karabinkroker. Styrefallskjermen, hovedfallskjermen og snorene blir omhyggelig pakket i en **pose** som åpnes ved hjelp av utlørsnoren.

Posisjonen omfatter også **paraglidere** bestemt til å anvendes av en person som kaster seg ut fra en fjelltopp etc. Paragliden består av sammenfoldet skjerm, fallskjermnsorer for styring i luftstrømmer, samt sele for piloten.

Paraglidenes likhet med fallskjermen omfatter imidlertid ikke de aerodynamiske egenskaper, fordi paragliden under visse forhold, og dersom luftstrømmen tillater det, kan følge oppadgående luftstrømmer.

Posisjonen omfatter også **rotochutes** (roterende fallskjerner), et apparat med roterende vingesystem. De brukes i meteorologien for å regulere landingen av raketttutsendte radiosonder.

Posisjonen omfatter også deler og tilbehør til fallskjerner, for eksempel poser, seler og rammer med fjærmekanisme som åpner fallskjermen, samt deler og tilbehør til rotochutes (roterende fallskjerner).

88.05 UTSKYTINGSUTSTYR FOR LUFTFARTØYER; INNBREMSINGSUTSTYR FOR FLY TIL BRUK OMBORD I HANGARSKIP ELLER LIKNENDE UTSTYR; STASJONÆRE FLYTRENINGSMASKINER; DELER TIL OVENNEVNTE VARER.

Denne posisjonen omfatter tre meget forskjellige typer apparater, nemlig:

A. Utskytingsutstyr for luftfartøyer.

Utskytingsutstyr for luftfartøyer brukes vanligvis ombord i skip, og består av en metallkonstruksjon som styrer flyet under utskytingen. Den akselerasjon som er nødvendig for starten, fås ved komprimert luft, damp eller en drivladning etc. som påvirker en vogn, slede eller liknende, som flyet er oppstilt på.

Posisjonen **omfatter ikke**:

- a. Motordrevne vinsjer som brukes til starting av seilfly og glidefly (**posisjon 84.25**).
- b. Raketstartramper og -tårn som bare styrer, men ikke skyter ut raketten, da denne stiger opp ved egen kraft (**posisjon 84.79**).

B. Innbremsingsutstyr for fly til bruk ombord i hangarskip eller liknende utstyr.

Dette utstyr, til bruk ombord i hangarskip og ved noen flyplasser, hjelper til å redusere hastigheten på et luftfartøy ved landing for å korte den landingsstrekning som et luftfartøy trenger for å kunne stanse.

Posisjonen **omfatter imidlertid ikke** annet utstyr, for eksempel sikkerhetsutstyr (for eksempel nett).

C. Stasjonære flytreningsmaskiner.

Eksempler på disse anordninger som brukes til undervisning av flygere:

1. **Flysimulatorer** som virker elektronisk. I denne maskin simuleres flyforhold ved hjelp av elektroniske apparater. Disse beregner og videresender resultatet av flygerens manøvrer til instrumentene og manøvreringsorganene i cockpiten ved gitte flysituasjoner. **Luftkampsimulatorer** omfatter et hvilket som helst elektronisk eller mekanisk system for trening av piloter ved å simulere luftkamp under flyving

Flysimulatorer som er montert på et motorkjøretøy eller en tilhenger, hører henholdsvis under **posisjon 87.05** eller **87.16** (se kommentarene til posisjon 87.16).

2. En anordning som er kjent som **linktrener** ("link trainer") består av en liten svingbar kabin, utstyrt som en vanlig cockpit og montert på en sokkel, slik at eleven får anledning til å utføre alle de manøvrer som behøves under vanlig flyging.

DELER

Denne posisjonen omfatter også deler til ovennevnte varer, **forutsatt** at delene oppfyller **begge** av de følgende betingelser:

- a. De må tydelig ses å kunne være utelukkende eller fortrinnsvis egnet til bruk for ovennevnte varer, og
- b. De må ikke være unntatt i henhold til bestemmelsene i notene til avsnitt XVII (se de tilhørende alminnelige bestemmelser).

*
* *

Denne posisjonen **omfatter imidlertid ikke** utstyr hvis hovedoppgave består i å registrere menneskelige reaksjoner under vanskelige flyforhold (for eksempel stor hastighetsøkning, mangel på oksygen etc.). Dette utstyr (for eksempel forsøksrom, bygd på en roterende arm, til testing av flygere som skal fly hurtigere enn lyden) har karakter av apparater for reflekstesting og hører derfor under **posisjon 90.19**.

Apparater som ikke er spesielt bestemt til utdanning av flygere, men til alminnelig undervisning for flymannskaper (for eksempel forstørrede modeller av gyroskoper) er også **unntatt (posisjon 90.23)**.

88.06 UBEMANNENE LUFTFARTØYER (DRONER).

I samsvar med note 1 til dette kapittel omfatter denne posisjonen ubemannede luftfartøyer konstruert for å fly uten pilot om bord, bortsett fra de som hører under posisjon 88.01. Et ubemannet luftfartøy kan kun utføre fjernstyrte flyginger som til enhver tid er under kontroll av en operatør på et annet sted (for eksempel på bakken, på et skip, i et annet fly eller i rommet), eller utføre programmerte flyginger som er planlagt å finne sted uten innblanding fra en operatør.

Selv om ubemannede luftfartøyer kan komme i mange forskjellige former og størrelser, er de vanligvis utstyrt med en eller flere motordrevne propeller eller rotor, eller faste vinger, og kommunikasjonssystemer for betjening og kontroll av en fjernoperatør. De kan også omfatte Global Navigation Satellite System (GNSS)-mottakere (for eksempel GPS, GLONASS eller BEIDOU) for å utføre en stabil flyvning og returnere til startpunktet, samt systemer for å unngå hindringer, gjenkjenning av gjenstander og sporingsmulighet.

Ubemannede luftfartøyer kan være utformet for å bære nyttelast eller være utstyrt med permanent integrerte digitale kameraer eller andre enheter som gjør dem i stand til å utføre nyttefunksjoner, for eksempel gods- eller passasjertransport, flyfotografering, landbruksarbeid eller vitenskapelig arbeid, redningsaksjoner, brannslukking, overvåking eller militære oppgaver.

Unntatt fra denne posisjonen er flygende leker eller modeller som er utformet utelukkende for rekreasjons- eller fornøynelsesformål og som ikke er utformet for å brukes til nytteformål. De kan gjenkjennes på, for eksempel lav vekt, begrenset flyhøyde, begrenset avstand eller varighet av en flyging, maksimal hastighet, manglende evne til å fly uavhengig eller bære en last, eller fordi de ikke er utstyrt med sofistikerte elektroniske enheter (f.eks. globale posisjoneringssystemer, enheter som kreves for nattflyvning eller nattsikt (**posisjon 95.03**)).

88.07 DELER TIL VARER SOM HØRER UNDER POSISJON 88.01, 88.02 ELLER 88.06.

Denne posisjonen omfatter deler til de varer som hører under posisjon 88.01, 88.02 eller 88.06, **forutsatt** at delene oppfyller **begge** av de følgende betingelser:

- a. De må tydelig kunne ses å være utelukkende eller fortrinnsvis egnet til bruk sammen med varer som hører under ovennevnte posisjoner, og
- b. De må ikke være unntatt i henhold til bestemmelsene til avsnitt XVII (se de tilhørende alminnelige bestemmelser).

Denne posisjonen omfatter blant annet følgende deler:

I. Deler til ballonger og styrbare luftskip, for eksempel:

1. Gondoler.
2. Hylstre og deler derav (i bånd eller flater).
3. Ringer til bæreliner.
4. Indre ballonger.
5. Skjeletter og seksjoner til disse.
6. Stabilisatorer og ror.
7. Propeller til styrbare luftskip.

II. Deler til luftfartøyer, bemannede eller ubemannede, herunder seilfly, glidefly og drager, for eksempel:

1. Flykropper og skrog samt seksjoner og ytre og indre deler til slike (radomer, halepartier, kledninger, paneler, skillevegger, bagasjerom, golv, instrumentbord, rammer, dører, nødsjakter, vinduer, ventiler etc.).
2. Vinger og deler til vinger (vingestenger, spant, tverrbjelker).
3. Stabiliseringsoverflater, også bevegelige (balanseror, sideror, bremseflapper, bremseklaffer, høyderor, sideror, stabilisatorer, trimmeror etc.).
4. Gondoler, motordeksler, aerodynamiske skjermer og tårn.
5. Landingsstell (herunder bremses og bremsedeler) og opptreksanordninger; hjul (med eller uten dekk); landingsski.
6. Flottører (pongtonger) til sjøfly
7. Propeller, rotoror; blad til propeller og til rotoror; skjærevinkelkontrollutstyr til propeller og rotoror.
8. Manøvreringsspaker (håndspaker, pedaler eller siderorspaker etc.)
9. Brennstofftanker, herunder reservetanker.